

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 4 hallituksen esityksen johdosta laiksi kunnallisista satamajärjestyksistä ja liikennemaksuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 8 päivältä helmikuuta 1985 lähettänyt laki- ja talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 267/1984 vp. Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina osastopäällikkö Aulis Pöyhönen sisäasiainministeriöstä, hallitusneuvos Kalevi Perko liikenneministeriöstä, vanhempi hallitussihteeri Risto Paaermaa kauppa- ja teollisuusministeriöstä, vanhempi budjettisihteeri Esko Meriläinen valtiovarainministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Hannu Koskinen oikeusministeriöstä, rakennusneuvos Jarkko Saisto tie- ja vesirakennushallituksesta, lakimies Väinö Kiviniitty Suomen Kaupunkiliitosta, varatuomari Heikki Harjula Suomen Kunnallisliitosta, johtaja K.-J. Brunström Finlands svenska kommunförbundet, kaupunginjohtaja Martti Sinisalmi Porin kaupungista, kunnanjohtaja Olavi Järvinen Merikarvian kunnasta, toimitusjohtaja Alpo Naski Suomen Satamaliitosta, toimitusjohtaja Per Forsskähl Suomen Varus- tamoyhdistyksestä, apulaisjohtaja Paavo Vepsä Keskuskauppakamarista, diplomi-insinööri Jaakko Hemmi Teollisuuden Keskusliitosta, varatuomari Henrik Lundsten Öljyalan Keskusliitosta, satamapäällikkö Martti Siljamo Lappeenrannan kaupungin satamatoimistosta, satamakapteeni Heikki Honkaheimo Kemin kaupungin satamatoimistosta ja projektipäällikkö Pauli Burman Enso Gutzeit Oy:stä.

Valiokunta on pyytänyt asiasta liikennevaliokunnan lausunnon (n:o 1), joka on tämän mietinnön liitteenä. Käsiteltyään asian valiokunta esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että kunnallisista satamajärjestyksistä ja liikennemaksuista annetussa laissa säädettyä velvollisuutta alistaa sisäasiainministeriön vahvistettavaksi kunnanvaltuuston päätös, joka koskee satamajärjestyksen hyväksymistä ja sen muuttamista, muutettaisiin niin, että alistusviranomaisena toimisi sisäasiainministeriön sijasta lääninhallitus. Lisäksi ehdote-

taan, että samassa laissa säädetty vastaava sataman yleisestä liikenteestä suoritettavia maksuja koskeva alistamisvelvollisuus poistettaisiin vuoden 1987 alusta lukien.

Valiokunta toteaa, että kuntien itsehallinnollista asemaa on viime aikoina pyritty vahvistamaan. Mm. kuntiin kohdistuvasta ohjauksesta ja valvonnasta on useilla eri hallinnonaloilla luovuttu, mutta vieläkin monet kunnissa tehtävistä päätöksistä on alistettava valtion viranomaisten vahvistettaviksi. Nyt käsiteltävänä oleva kunnallisten satamien yleisestä liikenteestä suoritettavien maksujen alistamisvelvollisuuden poistaminen siirtymäkauden jälkeen on kunnallisen itsehallinnon kannalta oikeasuuntainen toimenpide.

Maamme satamiin on tärkeää saada elinkeinoelämän ja teollisuuden tarvitsemaa satamien kansainvälistä kilpailukykyä edistävää tehokkuutta. Nykyistä yhtenäisjärjestelmään perustuvaa vahvistusmenettelyä ei valiokunnan mielestä voida pitää asianmukaisena ja tavoitteena valiokunta pitääkin hallituksen esityksen mukaisesti omakustannusperiaatteen ja palvelukohtaisen kustannusvastaavuusperiaatteen mahdollisimman laajan toteuttamisen mahdollistamista myös satamapalveluja hinnoiteltaessa. Nykyisin yksityisten satamien maksutasoa ei valvota ja sen vuoksi maksujen vapauttaminen kohentaisi kuntien satamien kilpailuasemaa verrattuna yksityisiin satamiin. Valiokunnan käsityksen mukaan satamamaksujen vapauttaminen tulisi ainakin jossain määrin aikaansaamaan satamien välillä kilpailua, mikä osaltaan tehostaisi satamatoimintoja. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, ettei maksujen vapauttaminen saisi aiheuttaa maamme satamien välille epäturvallista kilpailua.

Satamien laskentajärjestelmät ovat näihin aikoihin saakka olleet epäyhtenäiset, joskin kulu- van vuoden alusta lukien eräiden satamien osalta on päästy yhtenäiseen laskentajärjestelmään. Valiokunta pitääkin tärkeänä satamien yhtenäisen laskentajärjestelmän kehittämistä, selventämistä

ja toteuttamista kaikkien satamien osalta, koska tällöin satamien tulokset olisivat keskenään vertailukelpoisia.

Hallituksen esitys merkitsee sitä, että satamamaksujen alistamisvelvollisuuden poistumisen jälkeen valtion keskushallinnon käsiteltävänä olevat satama-asiat tulevat keskitetyiksi liikenneministeriöön. Valiokunta pitää tärkeänä, että liikenneministeriö mahdollisimman pian asettaisi satama-asiain neuvottelukunnan käsittelemään satamien valtakunnalliseen kehittämiseen liittyviä asioita.

Toukokuun 20 päivänä 1983 annetun ja kesäkuun 1 päivänä 1983 voimaan tulleen lain, jolla viimeksi muutettiin nyt käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen 2 §:ää, voimaantulosäännöksen sisältyi seuraava säännös: "Milloin muun lain säännöksen soveltaminen edellyttää, että muu kuin sataman yleisestä liikenteestä suoritettava 2 §:ssä tarkoitettu maksu on vahvistettu, on tämän lain tultua voimaan mainittua säännöstä sovellettaessa maksun vahvistamisen sijasta noudatettava, mitä maksun hyväksymisestä on säädetty."

Koska edellä selostettua säännöstä on edelleenkin pidettävä tarpeellisena, valiokunta katsoo, että myös nyt käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen voimaantulosäännökseen olisi sisällytettävä sama säännös.

Valiokunta korostaa vielä, että nyt käsiteltävänä olevalla lakiehdotuksella on tarkoitus muuttaa vain hallinnollisia menettelytapoja eikä sillä ole tarkoitus vaikuttaa millään tavoin kuntien oikeuteen periä maksuja yleisestä liikenteestä.

Valiokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä tarpeellisena ja puoltaa sen hyväksymistä muutoin sellaisenaan, mutta ehdottaa tehtäväksi voimaantulosäännökseen edellä selostetun lisäyksen.

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty, valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

kunnallisista satamajärjestyksistä ja liikennemaksuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kunnallisista satamajärjestyksistä ja liikennemaksuista 10 päivänä joulukuuta 1976 annetun lain (955/76) 1 §:n 3 momentti ja 2 §, näistä viimeksi mainittu lainkohta sellaisena kuin se on 20 päivänä toukokuuta 1983 annetussa laissa (448/83), näin kuuluviksi:

1 ja 2 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)
Milloin muun lain säännöksen soveltaminen

edellyttää, että muu kuin sataman yleisestä liikenteestä suoritettava 2 §:ssä tarkoitettu maksu on vahvistettu, on tämän lain tultua voimaan mainittua säännöstä sovellettaessa maksun vahvistamisen sijasta noudatettava, mitä maksun hyväksymisestä on säädetty.

Helsingissä 12 päivänä huhtikuuta 1985

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Vesterinen, varapuheenjohtaja Jarvisalo-Kanerva, jäsenet Ar-

ranz (osittain), Hilpelä, Hurskainen-Leppänen, Kietäväinen, Laaksonen, Myllyniemi, Renlund, Salminen, Turunen, Valli ja Varpasuo.

EDUSKUNNAN
LIIKENNEVALIOKUNTA

Liite

Helsingissä,

15 päivänä maaliskuuta 1985

Lausunto n:o 1

Laki- ja talousvaliokunnalle

Laki- ja talousvaliokunta on kirjeellään 26 päivänä helmikuuta 1985 pyytänyt liikennevaliokunnan lausunnon hallituksen esityksestä n:o 267/1984 vp. laiksi kunnallisista satamajärjestyksistä ja liikennemaksuista annetun lain muuttamisesta.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuuluttavina osastopäällikkö Aulis Pöyhönen sisäasiainministeriöstä, hallitusneuvos Kalevi Perko liikenneministeriöstä, rakennusneuvos Jarkko Saisto tie- ja vesirakennushallituksesta, kaupunginjohtaja Seppo Kanerva Haminan kaupungista, apulaiskaupunginjohtaja Nyyrö Koskela Kotkan kaupungista, toimitusjohtaja Alpo Naski Suomen Satamaliitosta, osastopäällikkö Mauno von Fieandt Suomen Varustamoyhdistyksestä, johtaja Kyösti Vesterinen Teollisuuden Keskusliitosta ja apulaisjohtaja Paavo Vepsä Keskuskauppakamarista.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan kunnallisista satamajärjestyksistä ja liikennemaksuista an-

nettua lakia muutettavaksi niin, että satamajärjestyksestä koskevat kunnanvaltuuston päätökset alistettaisiin sisäasiainministeriön sijasta lääninhallituksen vahvistettavaksi. Lisäksi ehdotetaan, että yleisestä liikenteestä suoritettavia maksuja koskevista kunnanvaltuuston päätöksistä poistettaisiin alistamisvelvollisuus kokonaan vuoden 1987 alusta lukien.

Liikennevaliokunta on lausuntoa valmistellessaan tarkastellut hallituksen esitystä pelkästään liikennepolitiikan kannalta. Esityksessä mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta katsoo, ettei ehdotetuilla muutoksilla ole sellaisia liikennepoliittisia vaikutuksia, jotka asettaisivat esteitä muutosten toteuttamiselle.

Edellä esitetyn perusteella liikennevaliokunta esittää kunnioittaen lausuntonaan,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Liikennevaliokunnan puolesta:

Reino Karpola

Salme Kandolin

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Karpola, jäsenet Aho, Ahonen, Lahtinen, J. Mikkola, Männis-

tö, Nordman, Paasilinna, Ratu, Saari, Skön, Tennilä, Valo ja Viljanen.
